

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

**JONAVOS MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS JONAVOS MIESTO VIETOS PLĖTROS
STRATEGIJA 2023–2029 M.**

PATVIRTINTA
Jonavos vietos veiklos grupės
Visuotinio narių susirinkimo
2023 m.d. protokolu Nr.

TURINYS

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	1
ĮVADAS	2
VPS įgyvendinimo teritorija.....	3
Gyventojai.....	3
POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	7
Demografinė apžvalga.....	7
Socialinės situacijos apžvalga	9
Socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys ir šeimos	11
Negalia turintys asmenys	13
Nevyriausybinių organizacijų vaidmuo socialinių paslaugų sektoriuje	14
Ekonominės situacijos apžvalga.....	15
SSGG ANALIZĖ	19
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES.....	20
BENDRUOMENĖS DALYVAVIMAS.....	24
VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA	25
Už VPS įgyvendinimą, stebėseną ir koordinavimą atsakingi miesto VVG organai	25
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo procedūra, nustatanti, kaip bus atrenkami veiksmai ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai.....	26
VPS stebėsenos tvarka	28
VPS keitimo iniciavimas ir tvarka	28

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

Lentelės

1. Lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičius metu pradžioje Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje ir Jonavos r. sav. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	4
2. Lentelė. Gyventojų amžiaus grupės Jonavos r. ir Lietuvos Respublikoje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	5
3. Lentelė. Demografinės senatvės koeficientas. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	7
4. Lentelė. Gimstamumo ir mirtingumo rodikliai. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	8
5. Lentelė. Atvykusieji ir imigrantai, išvykusieji ir emigrantai. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	8
6. Lentelė. Neto migracija. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	9
7. Lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	9
8. Lentelė. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir dalis, lyginant su gyventojų skaičiumi. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.....	10
9. Lentelė. Skurdo rizikos lygis. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	11
10. Lentelė. Nukentėjusių nuo nusikaltimų artimoje aplinkoje skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	13
11. pav. Neįgaliųjų skaičius Jonavos mieste. Šaltinis: LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija.....	14
12. Lentelė. Savivaldybės išlaidos nevyriausybinėms organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės paramos veiksmingumo stebėseną Lietuvos savivaldybėje.....	14
13. Lentelė. Vidutinis metinis bedarbių proc. Šaltinis: Užimtumo tarnyba.....	16
14. Lentelė. Ilgalaikių bedarbių skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	16
15. Lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	17
16. Lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje pagal ekonomines veiklos rūšis. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	17
17. Lentelė. Finansinis veiksnių planas. Šaltinis: sudaryta autorių.....	Klaida! Žymelė neapibrėžta.

Paveikslai

1. pav. Jonavos miesto ribos. Šaltinis: „Google“ žemėlapiai.....	3
2. pav. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje Jonavos mieste. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.....	4
3. Pav. Asmenų, sergančių psichikos ligomis dėl piktnaudžiavimo alkoholiu ir kitomis psichoaktyviomis medžiagomis. Šaltinis: Jonavos r. sav. administracija.....	12
4. Pav. Laikiniai nakvynės namuose apnakvindintų asmenų skaičius. Šaltinis: Jonavos nakvynės namai.....	12

IVADAS

Jonavos miesto vietos veiklos grupės (toliau – JVVG) Jonavos miesto vietos plėtros strategija 2023–2029 m. (toliau – VPS) parengta siekiant spręsti Jonavos miesto gyventojų ekonomines bei socialines problemas. **Strategijos įgyvendinimui iškeltas konkretus tikslas:** Gerinti Jonavos miesto gyventojų socioekonominę padėtį skatinant aktyvią bendruomenės įtrauktį, gyventojų užimtumą bei verslumą ir teikiant socialines paslaugas.

Tiksliui pasiekti išskirti 2 **uždaviniai** bei jiems numatyti **veiksmai**:

1. Plėtoti Jonavos mieste teikiamas socialines paslaugas ir stiprinti socialinę įtrauktį bendruomenėje.
 - 1.1.1. **Veiksmas** – Gyventojų poreikius atitinkančių socialinių paslaugų užtikrinimas plėtojant esamas ir kuriant naujas.
 - 1.1.2. **Veiksmas** – Bendruomenės inicijuojamų socialinių veiklų vykdymas stiprinant socialinius ryšius bendruomenėje (socialinės dirbtuvės, savitarpio pagalbos grupės ir kt.).
 - 1.1.3. **Veiksmas** – Socialinio verslo plėtra
2. Gerinti gyventojų ekonominę situaciją įgyvendinant veiklas, skatinančias gyventojų verslumą ir reintegraciją į darbo rinką
 - 2.1.1. **Veiksmas** – Darbinių įgūdžių netekusių asmenų reintegracija į darbo rinką.
 - 2.1.2. **Veiksmas** – Bendruomenės narių verslumo skatinimo iniciatyvų įgyvendinimas (informavimas, konsultavimas, mokymai, kūrybinės dirbtuvės didinti gebėjimus)

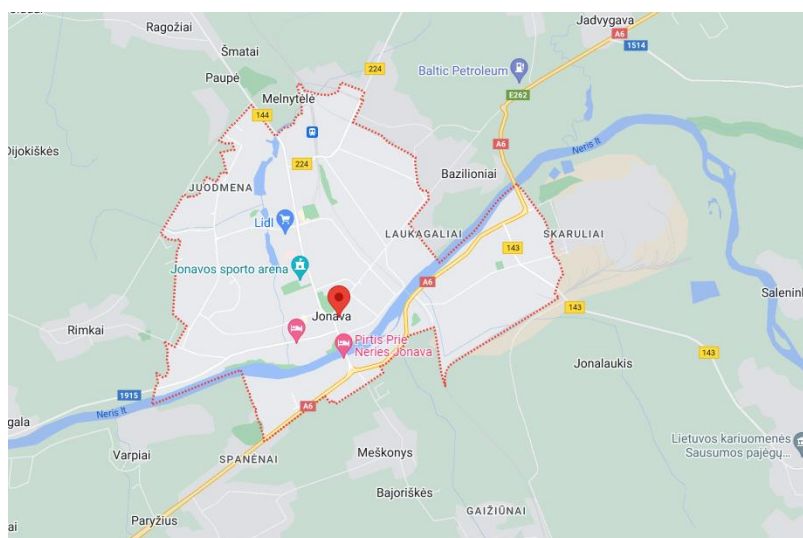
VPS parengtas įgyvendinant ES lėšomis bendrai finansuojamą projektą „Jonavos miesto vietos plėtros strategijos 2023-2029 m. parengimas“, Nr. 11-001-T-0024. Strategijos iškeltas tikslas, uždaviniai bei veiksmai atitinka 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ bei 4.9 uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“.

VPS rengimo metu analizuoti įvairūs oficialūs duomenų šaltiniai (Valstybės duomenų agentūra, Jonavos r. savivaldybės administracijos ir jai pavaldžių institucijų administraciniai dokumentai ir ataskaitos, įvairių Lietuvos Respublikos ministerijų teikiami duomenys ir kt.). Besiremiant minėtais šaltiniais atlikta Jonavos miesto poreikių ir galimybių analizė bei SSGG analizė, kurią remiantis iškeltais uždaviniais siekiama pasinaudoti Jonavos miesto stiprybėmis ir galimybėmis bei mažinti grėsmės ir silpnybes. Taip pat rengimo metu atsižvelgta į Jonavos rajono savivaldybės strateginį plėtros planą iki 2027 metų bei 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros planą. VPS rengimo metu buvo atlikta reprezentatyvi Jonavos miesto situacijos ir gyventojų poreikių apklausa, bendradarbiaujama su vietos valdžios, NVO bei viešojo sektoriaus atstovais.

Siekiant VPS iškelto tikslo planuojama įgyvendinti 11 BĮVP projektų, kuriuose dalyvaus bent 360 tikslinių grupių dalyvių bei bus sukurtos bent 3 darbo vietos.

VPS įgyvendinimo teritorija

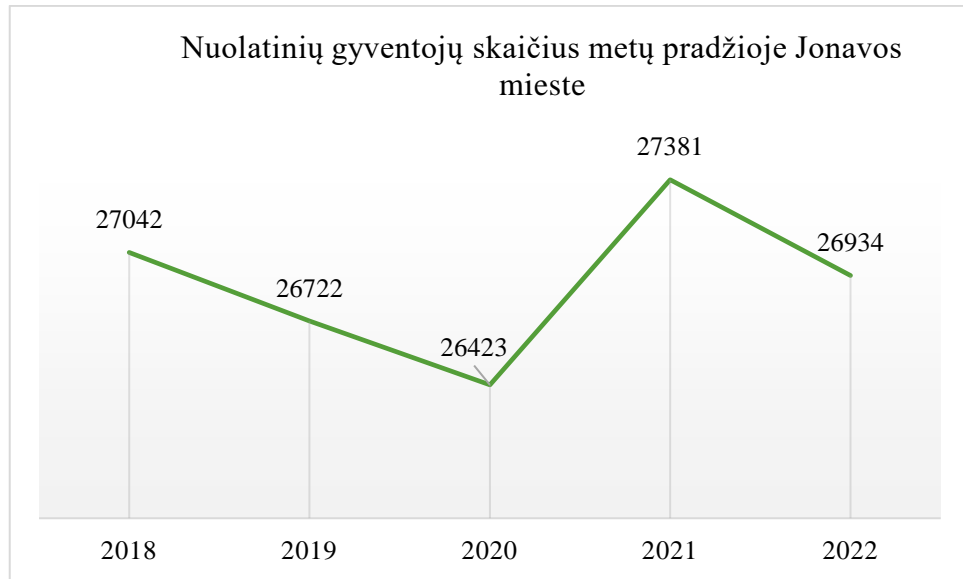
VPS įgyvendinamas Jonavos miesto teritorijoje, kurios plotas 13,6 km² (žr. 1. pav.). Miestas palankiai įsikūręs Lietuvos centrinėje dalyje, Kauno regione, apie 70 km į rytus nuo Vilniaus ir maždaug 30 km į pietus nuo Kauno. Mieste vyrauja išplėtos susisiekimo sistemos: rytinėje miesto dalyje susikerta geležinkelio magistralės, jungiančios Vilnių, Kauną ir Klaipėdą, o netoli mieste įrenginama „Rail Baltica“ trasa. Taip pat miestą kerta tarptautinė magistralė Kaunas-Daugpilis, užtikrinanti patogų susisiekimą su svarbiais tarptautiniais transporto koridoriais: Klaipėda-Kaunas-Vilnius-Minskas (Kijevas) ir „Via Baltica“ (Berlynas-Varšuva-Kaunas-Ryga-Talinas-Helsinkis). Nuo šių svarbių transporto magistralių Jonava yra tik 30-40 km atstumu. Miestas taip pat yra palankioje padėtyje pasiekti du svarbius Lietuvos keleivinius oro uostus. Karmėlavos miestelyje, tarp Jonavos ir Kauno, yra rekonstruotas Kauno tarptautinis oro uostas. Geras susisiekimas bei mieste išplėta žemųjų technologijų pramonė sudaro patrauklias sąlygas užsienio investicijoms.

1. pav. Jonavos miesto ribos. Šaltinis: „Google“ žemėlapiai.

Gyventojai

Jonavos VPS taikomas Jonavos miesto teritorijoje esantiems gyventojams. Jonavos mieste bei rajone vyraujančios demografinės tendencijos iš esmės atspindi platesnes šalyje vyraujančias tendencijas. 2018–2022 m. Jonavos mieste matomas nuolatinis gyventojų skaičiaus metų pradžioje mažėjimas: 2018 m. registruoti 27 402 asmenys, o 2022 m. – 26 934 (-0,4 proc.). Išsiskiria 2021 m., kuriais fiksuojamas 3,6 proc. gyventojų padidėjimas lyginant su 2020 m. (nuo 26 423 asm. iki 27 381 asm.).

2. pav. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje Jonavos mieste. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Tuo pačiu laikotarpiu Jonavos rajone nuolatinių gyventojų skaičius m. pradžioje pamažėjo 1,9 proc. (nuo 42 052 asm. iki 41 248 asm.). Taip pat išsiskiria 2021 m., kuriais gyventojų skaičius padidėjo 1 proc. (nuo 41 151 asm. iki 41 595 asm.). Lietuvoje taip pat matoma nuolatinių gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija: 2018–2022 m. skaičius mažėjo 0,1 proc., ir išsiskyrė 2021 m., kada fiksuojamas 0,6 proc. gyventojų skaičiaus padidėjimas lyginant su 2020 m. Verta atkreipti dėmesį į tai, jog **Jonavos mieste nuolatinių gyventojų skaičius mažėja gerokai lėčiau, negu rajone**, tai atspindi visos Lietuvos urbanizacijos tendenciją – žmonės kraustosi gyventi į miestus, todėl didėja mieste teikiamų paslaugų paklausa.

Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje			
Metai	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Jonavos r. sav.
Pokytis, proc.	-0,1	1,2	-1,9
2022	2805998	569566	41248
2021	2810761	569571	41595
2020	2794090	562841	41151
2019	2794184	561430	41631
2018	2808901	563112	42052

1. Lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičius metu pradžioje Lietuvos Respublikoje, Kauno apskrityje ir Jonavos r. sav. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Jonavos rajone kasmet fiksuojamas vaikų (0–15 m.) skaičiaus mažėjimas. 2018–2022 m. laikotarpiu vaikų skaičius sumažėjo 10 proc. (nuo 6 969 asm. iki 6 255 asm.). Tačiau **teigiami, nors ir neženklūs, pokyčiai matomi darbingo amžiaus gyventojų grupėje:** nuo 2018 m. iki 2022 m. asmenų skaičius šioje amžiaus grupėje padidėjo 1 proc. (nuo 25 575 asm. iki 25 913 asm.), tačiau šis skaičius nėra stabilus: 2018–2022 m., išskyrus 2021 m. fiksuojamas šios grupės mažėjimas. **Pensinio amžiaus gyventojų skaičius nuo 2018 m. iki 2022 m. sumažėjo 4,5 proc.** (nuo 9 508 asm. iki 9 080 asm.). Lyginant su Lietuvos vidurkiu pastebima, jog Jonavos r. atitinka bendras tendencijas, tačiau išsiskiria itin sparčiu vaikų mažėjimu.

Metai	Gyventojų amžiaus grupės Jonavos r.			Gyventojų amžiaus grupės Lietuvos Respublikoje		
	Gyventojai (0–15 metų amžiaus)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai	Gyventojai (0–15 metų amžiaus)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai
Pokytis, proc.	-10,2	1,3	-4,5	-0,7	1,0	-2,7
2022	6255	25913	9080	443722	1748912	613364
2021	6394	26043	9158	443060	1749067	618634
2020	6716	25015	9420	448032	1724568	621490
2019	6853	25319	9459	447524	1721700	624960
2018	6969	25575	9508	446923	1731456	630522

2. Lentelė. Gyventojų amžiaus grupės Jonavos r. ir Lietuvos Respublikoje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Jonavos miestas yra svarbus Jonavos rajono ekonominis bei socialinių paslaugų centras, kuriame 2022 m. pradžioje mieste gyveno 65 proc. visų Jonavos rajono savivaldybės gyventojų. Atsižvelgiant į šį faktą nustatant tikslines grupes bei atliekant poreikių ir galimybių analizę remiamasi šiomis prielaidomis: didžioji dalis rajone gyvenančių žmonių yra susikoncentravę Jonavos mieste, todėl rajono duomenys ganėtinai tiksliai atspindi mieste vyraujančią situaciją; nustatant tikslines grupes manoma, jog 65 proc. šios grupės gyventojų yra įsikūrę Jonavos mieste.

Tikslinės grupės, į kurias orientuotas VPS ir jiems priskirti veiksmai:

VPS tikslinės grupės pasirinktos atlikus miesto poreikių ir galimybių analizę bei atsižvelgiant į vietos bendruomenių išreikštus lūkesčius ir norus.

1.1.1. veiksmui „Gyventojų poreikius atitinkančių socialinių paslaugų užtikrinimas plėtojant esamas ir kuriant naujas“ numatomos šioms tikslinėms grupėms:

1. Negalią turintys asmenys (ir jų šeimos nariai)
2. Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys
3. Mažiau galimybių turintis jaunimas

1.1.2. veiksmui „Bendruomenės inicijuojamų socialinių veiklų vykdymas stiprinant socialinius ryšius bendruomenėje (socialinės dirbtuvės, savitarpio pagalbos grupės ir kt.)“ numatomos šios tikslinės grupės:

1. Negalią turintys asmenys (ir jų šeimos nariai)
2. Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys
3. Mažiau galimybių turintis jaunimas

1.1.3. veiksmui „Socialinio verslo plėtra“ tikslinė grupė netaikoma.

1.2.1. veiksmui „Darbinių įgūdžių netekusių asmenų reintegracija į darbo rinką“ numatomos šios tikslinės grupės:

1. Ekonomiškai neaktyvūs asmenys, praradę aktualius darbinius įgūdžius
2. Iš tėvystės atostogų grįžę tėvai
3. Onkologinėmis ir kitomis sunkiomis ligomis sergantys asmenys
4. Iš įkalinimo įstaigų grįžę asmenys

1.2.2. veiksmui „Bendruomenės narių verslumo skatinimo iniciatyvų įgyvendinimas (informavimas, konsultavimas, mokymai, kūrybinės dirbtuvės didinti gebėjimus)“ numatomos tikslinės grupės:

1. Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys
2. Mažiau galimybių turintis jaunimas

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Visi analizėje pateikiami duomenys yra aktualiausi ir ne senesni nei 2 metų bei ne trumpesni nei 5 metų laikotarpio, nebent tokių duomenų nėra. Kadangi dauguma oficialių duomenų šaltinių (Valstybės duomenų agentūros, Lietuvos Respublikos ministerijų, Jonavos rajono savivaldybės administracijos ir kt.) yra pateikiami viso rajono, o ne tik Jonavos miesto lygmeniu, analizuojant šiuos duomenis daroma prielaida, jog rajone vyraujanti situacija atspindi ir mieste esančią situaciją. Siekiant gilesnio bei išsamesnio miesto gyventojų atskleidimo, atlikta reprezentatyvi gyventojų nuomonės apklausa, kurios rezultatai taps poreikių ir galimybių analizės bei SSSG analizės dalimi.

Demografinė apžvalga

Demografiniai rodikliai suteikia svarbių įžvalgų apie gyventojų sudėtį ir charakteristiką. Pagrindiniai demografinius pokyčius įtakojantis veiksniai yra natūrali kaita ir migracija. Analizuojant su šiais faktoriais susijusius rodiklius gaunama vertinga informacija apie socialinių paslaugų poreikį bei ekonomines perspektyvas.

Demografinės senatvės koeficientas Jonavos r. sparčiai didėja: nuo 127 (2018 m.) iki 142 (2022 m.), t.y. 11 proc. Lyginant su Kauno apskritimi, kurioje skaičius esmingai nepasikeitė (sumažėjo nuo 136 iki 135) ir visa šalimi, kur skaičius padidėjo nuo 131 iki 134 (2,2 proc.) galima teigti, jog **Jonavos rajonas pasižymi išskirtinai sparčiu visuomenės senėjimu.**

	Demografinės senatvės koeficientas		
	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Jonavos r. sav.
Pokytis, proc.	2,3	-0,7	11,8
2022	134	135	142
2021	134	136	140
2020	132	135	134
2019	131	135	130
2018	131	136	127

3. Lentelė. Demografinės senatvės koeficientas. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Sparčiai senstančia Jonavos r. visuomenę galima paaiškinti mažėjančiu Jonavos r. bendruoju gimstamumo rodikliu: nuo 2018 m. iki 2022 m. **Jonavos r. gimusių skaičius, atitenkantis tūkstančiui gyventojų nukrito nuo 9,2 iki 6,7 (27 proc.)**, tuo tarpu Kauno apskrityje nukrito nuo 10 iki 8,3 (18,5 proc.) ir Lietuvoje nuo 10 iki 7,8 (~24,7 proc.). Kartu su mažėjančiu gimstamumu, Jonavos rajone bei visoje Lietuvoje fiksuojamas didėjantis mirtingumo rodiklis, kuris Jonavos r. 2018–2022 m. laikotarpiu padidėjo 9 proc. (nuo 14,9 iki 16,3 asmenų, tenkančių tūkstančiui gyventojų). Ši neigiama tendencija fiksuojama visoje Lietuvoje: 2018–2022 m. periodu bendrasis mirtingumo rodiklis padidėjo 6,8 proc. (nuo 14,1 iki 15,1). Lyginant visas minėtas administracines teritorijas išsiskiria **itin aukštas Jonavos rajono bendro mirtingumo rodiklis**. Taip pat pastebima, jog 2020 m. dėl COVID–19 pandemijos buvo fiksuotas mirtingumo šuolis lyginant su kitais metais (Jonavos r. 9,3 proc., Kauno aps. 15,6 proc. Lietuvoje 7 proc.).

Metai	Bendrasis gimstamumo rodiklis			Bendrasis mirtingumo rodiklis		
	Lietuvos Respublika	Kauno aps.	Jonavos r.	Lietuvos Respublika	Kauno aps.	Jonavos r.
Pokytis, proc.	-22,0	-17,0	-27,2	7,1	7,1	9,4
2022	7,8	8,3	6,7	15,1	15	16,3
2021	8,3	8,8	7,2	17	16,3	17,6
2020	9	9,2	8,6	15,6	15,5	16,9
2019	9,8	9,6	9,7	13,7	13,4	14,2
2018	10	10	9,2	14,1	14	14,9

4. Lentelė. Gimstamumo ir mirtingumo rodikliai. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Išskirtinai mažas gimstamumo, didėjantis mirtingumo bei demografinės senatvės koeficiento rodikliai reiškia, jog ateityje Jonavos rajone didės įvairių socialinių paslaugų poreikis senyvo amžiaus asmenims, be to mažesnė gyventojų dalis turės išlaikyti didėjančią pensinio amžiaus gyventojų dalį, šis faktorius sąlygoja būtinumą didinti gyventojų produktyvumą ir ekonomikos našumą, todėl būtina didinti darbingumą bei gyventojų kompetencijas. Siekiant didinti gimstamumą ir gerinti demografinius rodiklius svarbu užtikrinti ekonomiškai palankias ir stabilias sąlygas, kad kiekvienas žmogus galėtų išlaikyti save ir savo šeimą bei optimistiškai galėtų planuoti tolimesnę šeimos plėtrą. Taip pat būtina gerinti kitas sąlygas: užtikrinti viešąjį saugumą, kurti vaikų laisvalaikio erdves, įgyvendinti jaunų šeimų formalaus ir neformalaus švietimo programas, kad Jonavos miestas taptų patraukli vieta kurtis ir plėstis naujoms šeimoms.

Migracijos reiškinys gali stipriai įtakoti ne tik šalies ir regionų demografiją, bet ir ekonomiką. Emigracija tiek Lietuvoje, tiek Jonavos r. buvo ilgalaikė neigiamą demografinį pokytį įtakojusi problema. Analizuojant 2018–2022 m. duomenis pastebima, jog migracijos rodikliai tiek šalies, tiek Jonavos rajono mastu gerėja: minėtu laikotarpiu į Jonavos rajoną **atvykstančių ir imigravusių skaičius padidėjo 32,8 proc.** (nuo 1 665 iki 2 313 asm.), išvykstančių ir emigrantų sumažėjo 13,7 proc. (nuo 1 846 asm. iki 1 609 asm.).

Metai	Atvykusieji ir imigrantai			Išvykusieji ir emigrantai		
	Lietuvos Respublika	Kauno aps.	Jonavos r.	Lietuvos Respublika	Kauno aps.	Jonavos r.
Pokytis, proc.	70,6	68,7	39,3	-2,9	2,7	-12,8
2022	179 296	35 927	2 319	105 293	21 271	1 609
2021	109 601	22 703	1 548	89 948	18 414	1 465
2020	113 691	25 802	1 349	93 698	19 472	1 407
2019	113 232	24 351	1 535	102 438	20 841	1 829
2018	105 090	21 300	1 665	108 382	20 715	1 846

5. Lentelė. Atvykusieji ir imigrantai, išvykusieji ir emigrantai. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Žvelgiant į neto migraciją matomi dideli teigiami pokyčiai. Iki 2021 metų Jonavos rajone vis dar buvo fiksuojami neigiami migracijos srautai, tačiau nuo 2021 į rajoną pradėjo atvykti daugiau, negu išvykti. Žvelgiant į 2018–2022 m. periodą matomas žymus 464,1 proc. neto migracijos padidėjimas. Tačiau, lyginant su Lietuvos Respublikos (2 290,1 proc.) ir Kauno apskrities (2 322,9 proc.) neto migracijos pokyčiu, matoma, jog Jonavos pokytis ženkliai mažesnis.

Neto migracija			
Metai	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Jonavos r. sav.
Pokytis, proc.	2 290,1	2 322,9	464,1
2022	72 097	14 174	659
2021	19 653	4 289	83
2020	19 993	6 330	-58
2019	10 794	3 510	-294

2018	-3 292	585	-181
------	--------	-----	------

6. Lentelė. Neto migracija. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

2022 m. į Lietuvą imigravo 87 367 asmenys, 65 934 iš jų patenka į darbingo amžiaus gyventojų grupę (75 proc.)¹. Galima daryti prielaidą, jog ir į Jonavos miestą nemaža dalis imigravusių asmenų yra darbinio amžiaus ir gebančių prisidėti prie miesto ekonominio potencialo. Didėjantis imigrantų skaičius suteikia papildomą būdą kovoti su neigiamais demografiniais rodikliais, tačiau, siekiant, jog imigrantai iš tiesų esmingai prisidėtų prie Jonavos miesto plėtros, būtina praplėsti integracijos į miesto bendruomenę ir darbo rinką galimybes. Kadangi pagrindinė emigracijos priežastis, tiek vidinės, tiek tarptautinės yra geresnių darbo sąlygų ieškojimas. Ilguoju laikotarpiu, siekiant ir toliau išlaikyti teigiama neto migracijos rodiklį, svarbu Jonavos gyventojams suteikti geras darbo galimybes, plėsti verslumą, kelti profesines kompetencijas. Pabrėžtina, jog Jonavos rajone veikia pabėgėlių priėmimo centras, dėl kurio į Jonavos rajoną atvyksta asmenys iš Ukrainos ir Sirijos (nuo karo Ukrainoje pradžios Jonavos socialinių paslaugų centras suteikė pagalbą 758 pabėgėliams iš Ukrainos (iš jų 435 suaugusieji ir 323 vaikai) ir 39 Sirijos karo pabėgėliams)², tai sukelia grėsmių nesuteikti pakankamų socialinės ir ekonominės integracijos galimybių, bet taip pat vyrauja ir galimybė Jonavos miestui tapti geru migrantų integracijos pavyzdžiu Lietuvoje, miestu, kuriame imigrantai stipriai prisideda ne tik prie ekonominės, bet ir prie kultūrinės veiklos.

Socialinės situacijos apžvalga

Bendrą gyventojų gyvenimo gerovę nurodo socialinės pašalpos gavėjų skaičius, kadangi jos mokamos tik pačias mažiausias pajamas gaunantiems gyventojams. 2018–2022 m. periodu socialinių pašalpų gavėjų skaičius Jonavos r. stipriai nepasikeitė, tačiau padidėjo 0,4 proc. (nuo 1 836 asm. iki 1 843 asm.). **Atkreiptinas dėmesys, kad Jonavos r. socialinės pašalpos gavėjų skaičius neženkliai padidėjo, kai tuo tarpu, tiek Kauno aps., tiek šalyje rodiklis mažėjo.**

Socialinės pašalpos gavėjų skaičius			
Metai	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Jonavos r. sav.
Pokytis, proc.	-9,3	-6,9	0,4
2022	64 568	12 028	1 843
2021	66 597	12 379	1 801
2020	56 039	10 539	1 572
2019	64 604	11 694	1 822
2018	71 213	12 925	1 836

7. Lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Asmenų, gaunančių pašalpas 2018–2022 m. nuo bendro rajono gyventojų skaičius Jonavos r. padidėjo 2,7 proc. (nuo 4,36 iki 4,48 proc.). Stebint detaliau, labiausiai išsiskiria 2020 m., kuomet socialinių pašalpų gavėjų skaičius sumažėjo, net 13 proc. lyginant su 2019 m. (nuo 1 822 iki 1 572). Tačiau šis sumažėjimas įvyko dėl pandemijos metu Užimtumo tarnybos pradėtų mokėti darbo paieškos išmokų, kurių gavėjai nebegalėjo gauti socialinių pašalpų dėl padidėjusių pajamų dydžio. Užimtumo tarnybai baigus mokėti išmokas skaičius vėl pradėjo didėti, taip pat buvo įtakotas pabėgėlių iš Ukrainos antplūdžio³. Didėja ir Jonavos rajono socialinės paramos išlaidos, 2021 m. jos siekė 2 132 865 Eur., o 2022 m. 2 402 836 Eur (12,6 proc. daugiau). Palyginimui Lietuvoje 2018–

¹ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

² Jonavos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų planas, p 11.

³ 2023 m. Jonavos rajono socialinių paslaugų planas, p. 7.

2022 m. skaičius asmenų, gaunančių socialinę pašalpą sumažėjo 9,3 proc. Taip pat gavėjų dalis, palyginti su bendru gyventojų skaičiumi irgi mažėjo (nuo 2,53 iki 2,31 proc.). Pastebima, jog **Jonavos r. išsiskiria didėjančiu, o ne mažėjančiu socialinių pašalpų gavėjų skaičiumi (tiek bendru gavėjų skaičiumi, tiek gavėjų skaičiaus dalimi nuo gyventojų skaičiaus)**. Šis faktas dar akivaizdesnis palyginant Jonavos rajoną su kitais, panašų gyventojų skaičių turinčiais rajonais (Šiaulių, Telšių, Tauragės), kuriuose 2018–2022 m. laikotarpiu socialinių pašalpų gavėjų skaičius mažėjo: Šiaulių r. per 4,4 proc. Telšių r. per 16,7 proc., Tauragės r. 12,3 proc. Siekiant sumažinti socialinių pašalpų gavėjų skaičių, būtina didinti Jonavos gyventojų pajamų dydį ir šiam tikslui pasiekti pasitelkti asmenų vertę darbo rinkoje didinančias priemones, taip pat gerinti pabėgėlių ir imigrantų integracijos į darbo rinką galimybes.

Socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir dalis lyginant su gyventojų skaičiumi			
	Savivaldybės	Gavėjų skaičius savivaldybėse vidutiniškai per vieną mėnesį.	Gavėjų skaičiaus dalis nuo gyventojų skaičiaus, proc.
Pokytis, proc.	Tauragės raj.	-25	-21,6
	Telšių raj.	-17	-14,1
	Šiaulių raj.	-9	-8,3
	Jonavos raj.	0	2,7
	Lietuva	-9	-8,7
2022	Tauragės raj.	1 146	3
	Telšių raj.	894	2,3
	Šiaulių raj.	1 305	3,2
	Jonavos raj.	1 843	4,5
	Lietuva	64 568	2,3
2021	Tauragės raj.	1 178	3,2
	Telšių raj.	1 032	2,7
	Šiaulių raj.	1 373	3,3
	Jonavos raj.	1 801	4,4
	Lietuva	66 597	2,4
2020	Tauragės raj.	1 032	2,7
	Telšių raj.	766	2
	Šiaulių raj.	1 116	2,7
	Jonavos raj.	1 572	3,8
	Lietuva	56 039	2,0
2019	Tauragės raj.	1 306	3,4
	Telšių raj.	1 006	2,5
	Šiaulių raj.	1 374	3,31
	Jonavos raj.	1,822	4,38
	Lietuva	64 604	2,31
2018	Tauragės raj.	1 520	3,90
	Telšių raj.	1 074	2,64
	Šiaulių raj.	1 436	3,48
	Jonavos raj.	1 836	4,36
	Lietuva	71 213	2,53

8. Lentelė. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir dalis, lyginant su gyventojų skaičiumi. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Skurdo rizikos lygis dar vienas rodiklis vaizduojantis bendrą gyventojų gerovę. Analizuojant duomenis matoma, jog šioje srityje situacija **2018–2022 m. laikotarpiu Jonavos r. ženkliai pagerėjo, fiksuojamas 9,3 proc. skurdo riziką patiriančių asmenų sumažėjimas.** Jonavos r. penkmečio pokytis viršija Lietuvos vidurkį, kur matomas 8,7 proc. sumažėjimas bei Kauno apskrities vidurkį, kur matomas 17,5 proc. padidėjimas. Tačiau, nepaisant geresnio pokyčio, 2022 m. **Jonavos r. skurdo rizikos lygis siekia 23,4 proc. ir viršija Lietuvos (20,9 proc.) bei Kauno aps. (20,1 proc.) vidurkius.** Skurdo riziką patiriantys asmenys ir jų šeimos nariai neretai patiria socialinę atskirtį, tokiose šeimose augantys vaikai dažnai neturi tokių pat galimybių kaip bendraamžiai įvairiose mokslo bei savirealizacijos srityse. Skurdo ir žemų pajamų problema yra sudėtinga ir sąlygoja ne tik priemonių, tiesiogiai sprendžiančių šias reikalingumą, bet ir priemonių, padedančių mažinti skurdo sukeltas neigiamas pasekmes.

	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Jonavos raj.
Pokytis, proc.	-8,7	17,5	-9,3
2022	20,9	20,1	23,4
2021	20	19,5	20,1
2020	20,9	19,6	29,7
2019	20,6	18,8	22,1
2018	22,9	17,1	25,8

9. Lentelė. Skurdo rizikos lygis. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys ir šeimos

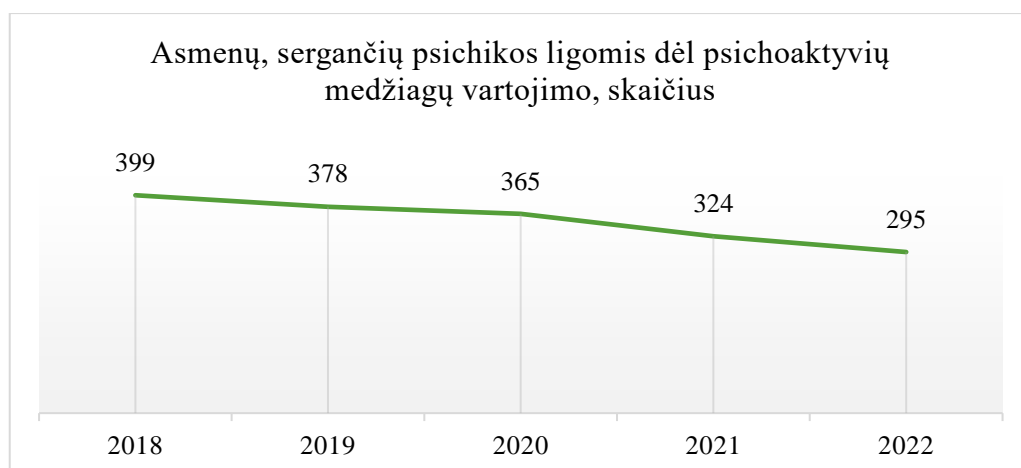
Teigiamas pokytis matomas socialinę riziką patiriančių šeimų tarpe. **2018–2022 m. laikotarpiu šių šeimų skaičius sumažėjo 13 proc.** (nuo 283 iki 246), išskyrus 2019 m., kuriais jų buvo fiksuota 1 proc. daugiau, negu 2018 m. (nuo 283 iki 286). Vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, skaičius sumažėjo net 25 proc. (nuo 606 iki 454). Tačiau, Jonavos rajone gyvenančių vaikų skaičius taip pat pamažėjo, todėl naudinga paskaičiuoti, kokia dalis rajone gyvenančių vaikų yra socialinės rizikos šeimose. 2018–2022 m. periodu dalis vaikų, gyvenančių socialinės rizikos šeimose lyginant su bendru vaikų skaičiumi sumažėjo 1,4 proc. punktu (nuo 8 iki 6,6 proc.). Matoma bendra mažėjimo tendencija, išskyrus 2019 m., kuomet skaičius padidėjo 0,3 proc. punktu. Išreiškus procentiniu pokyčiu, realus vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose 2018–2022 m. skaičius sumažėjo ne 25 proc., o 17,5 proc. Siekiant toliau išlaikyti socialinės rizikos šeimų bei jose augančių vaikų mažėjimą, būtina plėtoti socialinių paslaugų prieinamumą socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams, taip pat stiprinti tėvų įsidarbinimo galimybes bei plėtoti socialinės rizikos prevencijos priemones.

Analizuojant 2018-2022 m. (atitinkamų metų rugsėjo mėn. duomenys) Jonavos rajone stebimas specialiųjų poreikių mokinių skaičiaus padidėjimas. **Per ataskaitinį laikotarpį specialiųjų poreikių mokinių procentas nuo visų mokinių išaugo 2,6 procentinio punkto** (2018 m. – 13,02 proc., 2019 m. – 13,3 proc., 2020 m. – 13,98 proc., 2021 m. – 13,5 proc., 2022 m. – 15,62 proc.).

Neretai asmenys, sergantys sunkiomis kritinėmis ar lėtinėmis ligomis patiria socialinę atskirtį ir (ar) susiduria su diskriminacija. Taip pat šie asmenys dažnai praranda darbingumą, netenka darbo vietos ar tampa ekonomiškai neaktyvūs. Siekiant didinti šių asmenų įtrauktį į darbo rinką būtina

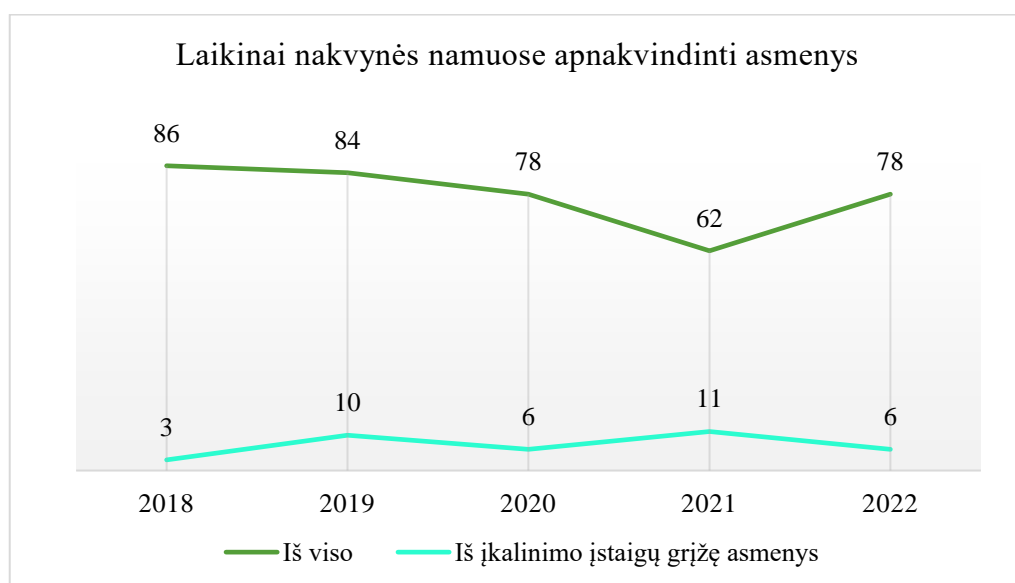
stiprinti jų psichinę, fizinę sveikatą bei didinti jų profesinius/darbinius gebėjimus. Diskusijose su Jonavos bendruomene metu buvo nuspręsta šias veiklas praplėsti bei įtraukti kitas žmonių grupes, tokias kaip tėvų, grįžusių po tėvystės atostogų ar iš įkalinimo įstaigų grįžusius asmenis, nes šie asmenys taip pat dažnai susiduria su grįžimo į darbo rinką problemomis.

Psichoaktyviųjų medžiagų piktnaudžiavimas, Lietuvoje ypatingai alkoholio, neigiamai įtakoja ne tik priklausomybę sergančius asmenis, bet ir artimoje aplinkoje esančius asmenis. Remiantis Jonavos savivaldybės pateiktais duomenimis 2018–2022 m. asmenų, sergančių psichikos ir elgesio sutrikimais dėl alkoholio ir psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo skaičius krito 26,0 proc. (nuo 399 iki 295). Skaičius, mažėja, tačiau vis tiek reikšmingas.

3. Pav. Asmenų, sergančių psichikos ligomis dėl piktnaudžiavimo alkoholiu ir kitomis psichoaktyviomis medžiagomis. Šaltinis: Jonavos r. sav. administracija

Benamiai dažnai tampa marginalizuotų gyventojų grupe. Remiantis Jonavos nakvynės namų duomenimis 2018 m. laikinas apnakvindinimas suteiktas 86 asmenims (3 iš jų grįžę iš įkalinimo įstaigų), o 2022 m. 78 asmenims (6 iš jų grįžę iš įkalinimo įstaigų), matomas teigiamas pokytis, tačiau skaičius vis tiek reikšmingas. Šių asmenų gyventojų grupė sunkiai integruojasi į visuomenę dėl įvairių problemų, tokių kaip higienos, socialinių, darbinių įgūdžių trūkumas.

4. Pav. Laikiniai nakvynės namuose apnakvindintų asmenų skaičius. Šaltinis: Jonavos nakvynės namai.

Žvelgiant į nusikaltimų artimoje aplinkoje statistiką, matyti, jog Jonavos rajone asmenų, nukentėjusių nuo nusikaltimų artimoje aplinkoje yra opi problema. Lyginant Jonavos r., Kauno aps. ir Lietuvos Respublikos nukentėjusių skaičių, tenkantį 100 tūkst. gyventojų matoma, jog Jonavos skaičius 46 proc. viršija Lietuvos vidurkį ir 80 proc. viršija Kauno apskrities vidurkį. **Pabrėžtina, jog nuo nusikaltimų artimoje aplinkoje nukentėjusių skaičius Jonavos r. 2018–2022 m. laikotarpiu sumažėjo 30 proc.** Verta išskirti nukentėjusių vaikų skaičių, kuris 2022 m. Jonavos r. siekė 222 asmenis, tenkančius 100 tūkst. (atitinkamo amžiaus gyventojų), Lietuvoje Respublikoje šis skaičius siekė 124, o Kauno aps. – 98. Lyginant Jonavos r. su Lietuvos Respublika ir Kauno aps. matoma, jog Jonavos vidurkis 79 proc. viršijo Lietuvos Respublikos skaičių ir daugiau nei dvigubai (126 proc.) viršijo Kauno aps. skaičių. Akivaizdu, jog Jonavoje nusikaltimai artimoje aplinkoje, ypač prieš vaikus yra opi problema, kurią būtina spręsti gerinant šeimų socioekonominę situaciją, teikiant psichologinę pagalbą bei vykdant įvairias prevencines veiklas.

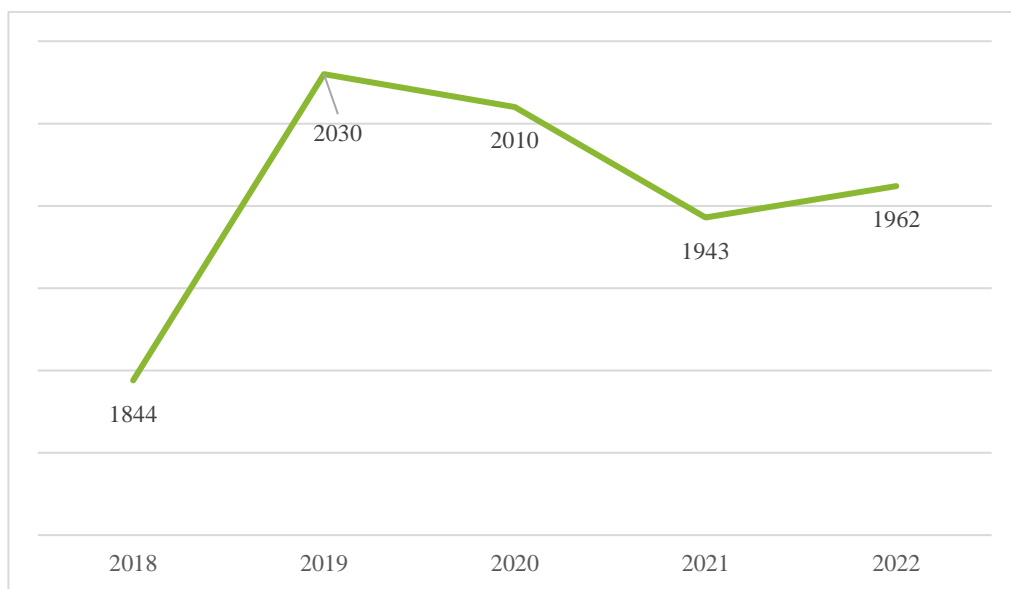
Užregistruota asmenų, nukentėjusių nuo nusikaltimų artimoje aplinkoje (tenka 100 tūkst. gyventojų)						
Metai	Lietuvos Respublika		Kauno apskritis		Jonavos r. sav.	
	Iš viso	Vaikai (iki 17 m.)	Iš viso	Vaikai (iki 17 m.)	Iš viso	Vaikai (iki 17 m.)
Pokytis, proc.	-43,1	-49,6	-55,8	-55,9	-30,0	-39,3
2022	214	124	174	98	313	222
2021	218	155	180	122	318	322
2020	262	155	259	151	427	321
2019	332	196	352	163	440	375
2018	376	246	394	222	447	366

10. Lentelė. Nukentėjusių nuo nusikaltimų artimoje aplinkoje skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Atsižvelgiant į Jonavos miesto bendruomenių teikiamus pasiūlymus **identifikuotas poreikis visoms socialinę riziką ir atskirtį patiriančioms grupėms įgyvendinti įvairias bendruomenės inicijuojamas socialines veiklas, skatinančias socialinę įtrauktį (pvz. socialinės dirbtuvės, savitarpio pagalbos grupės, sociokultūriniai vakarai ir kt.)** taip pat ir įgyti naujų įgūdžių, padedančių kitose gyvenimo srityse.

Negalią turintys asmenys

Neįgalieji yra dar viena grupė dažnai susidurianti su įvairiais sunkumais. Jie patiria socialinę atskirtį dėl diskriminacijos visuomenėje bei darbo rinkoje dėl neigiamų stereotipų bei sudėtingumo užmegzti ryšius. Negalią turintys asmenys turi skirtingus poreikius, kurie priklauso nuo negalios pobūdžio. Fizinę negalią turintys asmenys dažnai susiduria su atskirtimi dėl prastų galimybių naudotis viešuoju bei privačiu transportu. 2018–2022 m. neįgaliųjų skaičius Jonavos mieste padidėjo 6,4 proc. (1 844 iki 1 962 asm.)

11. pav. Neįgalųjų skaičius Jonavos mieste. Šaltinis: LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Nevyriausybinių organizacijų vaidmuo socialinių paslaugų sektoriuje

Šiuo metu Lietuvoje ir visoje Europoje siekiama vis didesnio nevyriausybinių, bendruomeninių ir kitų ne pelno organizacijų (toliau – NVO) įsitraukimo socialinio darbo srityje. 2021–2030 m. nacionalinės pažangos plano 7.2. uždavinio „Didinti darbo vietų pasiekiamumą ir viešųjų paslaugų prieinamumą visiems“ rodiklį: „7.2.14. Savivaldybės viešųjų paslaugų, kurias teikia nevyriausybines ir bendruomenines organizacijas, dalis, 2025 m. – 15 proc., 2030 m. – 30 proc. Jonavos r. išsiskiria sparčiai didėjančiu socialines paslaugas teikiančių NVO finansavimu. Žvelgiant į 2018–2022 m. periodą matomas kasmetinis savivaldybės išlaidų nevyriausybinių organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti didėjimas (iš viso 130,5 proc.): nuo 491 500 Eur. (2018 m.) iki 1 132 700 (Eur. 2022 m.). NVO suteikia didelę dalį Jonavos r. teikiamų socialinių paslaugų: **savivaldybės išlaidų nevyriausybinių organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti, palyginus su savivaldybės išlaidomis socialinėms paslaugoms, dalis 2022 m. siekė 29,77 proc.**, šis skaičius ženkliai padidėjo nuo 2018 m., kai sudarė 20,84 proc. Pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės paramos veiksmingumo stebėseną 2022 m. Jonavos r. savivaldybės išlaidų nevyriausybinių organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti, palyginus su savivaldybės išlaidomis rodiklis buvo vertinamas 8 balais iš 10.

Savivaldybės išlaidos nevyriausybinių organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti			
Metai	Savivaldybės Išlaidos socialinėms paslaugoms (Eur.)	Išlaidos NVO teikiamoms soc. Paslaugoms (Eur.)	Rodiklio reikšmė (proc.)
Pokytis, proc.	61,33	130,46	42,85
2022	3 804 700	1 132 700	29,77
2021	3 257 800	884 100	27,14
2020	3 188 000	794 000	24,91
2019	2 729 600	614 600	22,52
2018	2 358 300	491 500	20,84

12. Lentelė. Savivaldybės išlaidos nevyriausybinių organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės paramos veiksmingumo stebėseną Lietuvos savivaldybėje.

2022 m. Jonavos r. veikė 12 socialinio darbo krypties NVO:

- Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Jonavos viltis“
- VŠĮ LASS pietvakarių centras, LASS Jonavos rajono filialas
- VŠĮ „DEKO RESTO“
- Lietuvos kurčiųjų draugijos Kauno teritorinė valdyba, Jonavos r. kurčiųjų pirminė organizacija
- Jonavos rajono neįgaliųjų draugija
- VŠĮ „Socialinis taksi“
- Jonavos rajono sergančių cukriniu diabetu klubas „Ramunė“
- Jonavos CARITAS
- Ruklos Šv. Dvasios parapijos vaikų dienos centras
- Labdaros ir paramos fondas „Gerumo sparnai“
- Jonavos krašto moterų asociacija „Jonavietė“
- Labdaros ir paramos fondas „Iššūkis jaunimui“

2022 m. šios organizacijos bendrai suteikė įvairias socialinę atskirtį mažinančias paslaugas 10 396 asmenims. Lyginant su 2018 m. NVO veikiančių socialinės įtraukties srityje veikė daugiau: 14, ir asmenų skaičius, kuriems suteiktos paslaugos buvo nežymiai didesnis – 10 925. Tačiau, nepaisant sumažėjusio NVO skaičiaus ir mažesnio asmenų, gavusių socialines paslaugas, skaičiaus, šios organizacijos suteikia didelę dalį Jonavos r. teikiamų socialinių paslaugų. Siekiant toliau didinti socialines paslaugas teikiančių NVO skaičių bei teikiamų paslaugų kokybę ir įvairovę būtina skatinti bendruomenės inicijuojamas veiklas ir parodyti jų didelę naudą visuomenei.

Ekonominės situacijos apžvalga

Užimtumo tarnybos duomenimis, 2018–2022 m. Jonavos r. **vidutinis metinis bedarbių vidurkis lyginant su darbingo amžiaus gyventojais padidėjo 0,8 proc. punkto** (nuo 10,7 proc. iki 11,5 proc.). 2020 m. bei 2021 m. pandemijos laikotarpiu šis skaičius stipriai išaugo iki 15,5 ir 15,7 proc., o 2022 m. jau krito iki 11,5 proc. 2022 m. bedarbių proc. Jonavos r. siekė 11,5 proc., tai viršija ir Kauno apskrities vidurkį (9,5 proc.) ir visos Lietuvos (9 proc.). **Siekiant mažinti bedarbystę būtina kurti daugiau patrauklių, gerai apmokamų darbo vietų bei didinti gyventojų darbinius įgūdžius.**

Vidutinis metinis jaunų (16–29 m.) bedarbių proc. nuo 16–29 m. gyventojų 2018–2022 m. Jonavos r. padidėjo nuo 4,9 proc. iki 7,1 proc. (44,9 proc. pokytis). 2018–2022 m. Kauno apskrityje jaunų bedarbių proc. padidėjo 45,5 proc., o Lietuvoje 31,3 proc. Jaunų žmonių darbingumą visoje Lietuvoje stipriai paveikė COVID – 19 pandemija: Jonavos r. 2020 m. jaunų bedarbių proc. siekė 10,9, o 2021 m. net 11,8 proc., lyginant su 2018 m. matomas daugiau nei 100 proc. padidėjimas. Jonavos r. 2022 m. jaunų bedarbių proc. mažesnis, nei Kauno apskrities (7,7 proc.), tačiau 0,4 proc. punktais viršija Lietuvos vidurkį (6,7 proc.).

Vidutinis metinis vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius išaugo 4,8 proc. (2018 m. – 1189, 2019 – 1226, 2020 m. – 1526, 2021 m. – 1541, 2022 m. – 1246). Nuo 2022 m. liepos mėn. pradėjus fiksuoti darbo rinkai besirengiančius asmenis, fiksuotas ženklus vyresnių kaip 50 m. asmenų procentas – 70 proc. Besirengiančių asmenų skaičius pagal kliūtis, kurios trukdo siekti užimtumo:

Stokoja socialinių įgūdžių ir (ar) motyvacijos dirbti – 66,30 proc., Neturi galimybės iš gyvenamosios vietos atvykti į darbo vietą – 13,34 proc., Yra apribotas disponavimas pinigineis lėšomis – 9,16 proc., Turi prižiūrėti ir (ar) slaugyti šeimos narį ar kartu gyvenantį asmenį – 7,33 proc., Turi priklausomybių nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų – 3,85 proc. Net 40 proc. iš besirengiančių darbo rinkai asmenų neturi profesinio pasirengimo, 13 proc. – yra riboto darbingumo dėl negalios.

Apibendrinant galima teigti, jog Jonavos r. bedarbystės problema aktuali, ypatingai išskirtina jaunimo ir vyresnių nei 50 m. grupė. Siekiant nedarbo mažėjimo bei skatinti jauniems asmenims likti Jonavos mieste, būtina tęsti darbo vietų kūrimą bei teikti jaunimui, vyresnio amžiaus asmenims galimybes mokytis bei didinti darbinius, socialinius įgūdžius ir kompetencijas bei motyvaciją.

Metai	Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų			Vidutinis metinis jaunų (16 - 29 m.) bedarbių proc. nuo 16 – 29 m. gyventojų		
	Lietuvos Respublika	Kauno aps.	Jonavos r.	Lietuva	Kauno aps.	Jonavos r.
Pokytis, proc. punkt.	-0,5	-0,9	-0,8	-2,2	-2,4	-2,2
2022	9	9,5	11,5	7,1	7,7	7,1
2021	13	13,5	15,7	11,8	12,5	11,8
2020	12,6	13	15,6	10,9	12	10,9
2019	8,4	8,8	11,4	5,9	5,9	5,9
2018	8,5	8,6	10,7	4,9	5,3	4,9

13. Lentelė. Vidutinis metinis bedarbių proc. Šaltinis: Užimtumo tarnyba.

Ilgalaikių bedarbių skaičius 2018–2022 m. sumažėjo 20,8 proc. (nuo 846 iki 670). Kauno apskrityje tuo pačiu laikotarpiu šių asmenų skaičius padidėjo 14,6 proc., o Lietuvoje padidėjo 0,9 proc. Visoje šalyje pandemijos metai pasižymi dideliu ilgalaikių bedarbių skaičiaus šuoliu, Jonavos r. 2020 m. jų skaičius buvo 1 048, o 2021 m. net 1 572 (85 proc.) padidėjimas lyginant su 2018 m.). Tačiau nepaisant staigaus šuolio COVID – 19 pandemijos metu Jonavos r. analizuojamuoju penkmečiu **ženkliai sumažėjo ilgalaikių bedarbių skaičius**, taip pat Jonavos r. pasižymi spartesniu mažėjimu, negu matomas šalyje ir Kauno aps.

Vidutinis metinis ilgalaikių bedarbių skaičius			
Metai	Lietuvos Respublika	Kauno aps.	Jonavos r.
Pokytis, proc.	16,0	14,6	-20,8
2022	38817	8258	670
2021	86889	19380	1572
2020	45217	10170	1049
2019	32719	6981	846
2018	33477	7206	846

14. Lentelė. Ilgalaikių bedarbių skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Visoje Lietuvoje dominuoja smulkus ir vidutinis verslas (toliau – SVV), kuris yra svarbus šalies ekonomikos augimo veiksnys. Šios įmonės yra labai svarbios vietos ekonomikai, skatina inovacijas ir greitai bei efektyviai geba prisitaikyti prie besikeičiančios rinkos. Jonavos rajone 2018–2022 m. periodu SVV skaičius padidėjo 9,7 proc. (nuo 684 iki 751). Išskirtiniai tik 2020 m., kurių pradžioje registruotų SVV skaičius, greičiausiai dėl COVID – 19 pandemijos, buvo 0,4 proc.

mažesnis, negu 2019 (nuo 690 iki 687). Kauno apskrityje per tą patį laikotarpį SVV padaugėjo 12,7 proc., o Lietuvoje – 11,5 proc. **SVV skaičiaus didėjimas rodo gyventojų verslumą.**

Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje			
Metai	Lietuvos Respublika	Kauno aps.	Jonavos r. sav.
Pokytis, proc.	11,5	12,7	9,8
2022	92628	18906	751
2021	87284	17774	688
2020	86738	17679	687
2019	84510	17248	690
2018	83069	16770	684

15. Lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Ekonominę plėtrą ir įmonių kūrimą įtakoja daugybė skirtingų faktorių, todėl priežastinių ryšių nustatyti yra sudėtinga, tačiau smarkiai padidėjęs skaičius statybos SVV: 2018 m. – 57, 2022 m. – 78 (36 proc.) suponuoja infrastruktūros ir gyvenamųjų vietų kūrimą bei didėjantį ekonominį aktyvumą ir investicijas į rajoną. Analizuojant 2018–2022 m. matomas padidėjimas nekilnojamojo turto operacijas atliekančių SVV: nuo 38 iki 55 (44,7 proc.), profesinę, mokslinę ir techninę veiklą (pvz. teisinę ir apskaitos, buhalterinę, architektūros ir inžinerijos ir kt.) vykdančių SVV skaičius 2018–2022 m.: nuo 39 2019 m. iki 43 2022 m (10,3 proc.). Taigi, matomas aiškus ekonominės veiklos padidėjimas tam tikrose srityse. Tačiau pastebimas mažas skaičius SVV vykdančių švietėjišką veiklą, kuris 2018–2022 m. tarpe sumažėjo nuo 4 iki 3 įmonių, išsiskiria tik 2020 m., kuomet šių įmonių buvo 5. Palyginimui panašų gyventojų skaičių turinčioje Šiaulių rajoną 2018–2022 m. šių įmonių skaičius padidėjo nuo 5 iki 7, o Telšių rajone nepasikeitė, tačiau yra 7. Sveikatos priežiūros ir socialinio darbo SVV skaičius gana stabilus, šią veiklą vykdančių SVV 2018–2022 m. pasikeitė nuo 22 iki 21. Šiaulių rajone tuo pat laikotarpiu šių SVV skaičius pasikeitė nuo 10 iki 11, o Telšių rajone nepasikeitė ir yra 30.

Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje							
Metai		2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis, proc.
Jonavos r. sav.	Statyba	57	59	56	67	78	36,8
	Nekilnojamojo turto operacijos	38	40	45	50	55	44,7
	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	39	39	34	38	43	10,3
	Švietimas	3	4	5	3	4	33,3
	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	22	21	23	22	21	-4,5
Šiaulių r. sav.	Statyba	77	88	97	98	119	54,5
	Nekilnojamojo turto operacijos	19	19	21	22	21	10,5
	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	54	56	59	58	63	16,7
	Švietimas	5	8	6	6	7	40,0
	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	11	10	10	9	12	9,1
Telšių r. sav.	Statyba	149	172	172	172	181	21,5
	Nekilnojamojo turto operacijos	26	27	24	25	23	-11,5
	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	64	68	72	78	86	34,4
	Švietimas	7	7	7	6	7	0,0
	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	30	29	31	31	30	0,0

16. Lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje pagal ekonomines veiklos rūšis. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

Pabrėžtina, jog Jonavos rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų plane **organizacijų, iš kurių būtų galima pirkti trūkstamas socialines paslaugas, trūkumas yra įvardintas.** Susidariusios tinkamos aplinkybės kurti naują verslą, įskaitant ir socialinį verslą ir užpildyti šią nišą. Jonavos rajono savivaldybės administracija remia verslą iš Smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo fondo. 2022 m. 11 SVV subjektų suteikta negrąžintina parama (13 349,65 Eur), 1 – paskola (8 400,00 Eur). 2021 m. negrąžintina parama pasinaudojo 4 verslininkai, 2 – suteikta paskola.

Apibendrinant galima teigti, jog Jonavos mieste vyrauja palankios galimybės plėsti verslą, skirtą spręsti miesto problemas, o kadangi Jonava yra rajono centras, šie verslai teigiamai paveiks ir viso rajono gyventojus.

SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Reikšmingas savivaldybės teikiamas vaidmuo NVO socialinių paslaugų teikimo srityje	1.	Lietuvos vidurkį viršijantis bedarbių procentas, padidėjęs jaunimo ir vyresnių nei 50 m. bedarbių skaičius
2.	Palankios sąlygos kurti plėtoti smulkų ir vidutinį verslą	2.	Organizacijų, galinčių teikti socialines paslaugas, trūkumas
		3.	Padidėjusi socialinių pašalpų gavėjų dalis
		4.	Lietuvos vidurkį viršijantis skurdo rizikos lygis
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Galimybės gauti finansavimą socialinės ir ekonominės įtraukties projektams naujojo ES finansavimo laikotarpiu	1.	Senstančios visuomenės tendencijos
2.	Viešųjų paslaugų dalinio perdavimo NVO ir bendruomenėms galimybės	2.	Ekonominė recesija šalyje

**VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO
STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS
REIKŠMES**

1. TIKSLAS – Gerinti Jonavos miesto gyventojų socioekonominę padėtį skatinant aktyvią bendruomenės įtrauktį, gyventojų užimtumą bei verslumą ir teikiant socialines paslaugas

VPS tikslas suformuluotas atsižvelgiant į atliktą Jonavos miesto statistinę analizę, susitikimų su gyventojais nevyriausybinėse organizacijose, viešojo ir verslo sektoriaus atstovų išsakytus pasiūlymus, taip pat, gyventojų apklausos rezultatais.

Analizuojant duomenis, nustatyta, kad dalis Jonavos gyventojų patiria socialinę atskirtį, yra nepalankioje padėtyje dėl nedarbo, negalios, skurdo bei kitų aplinkybių. Analizuojant išskirtos pagrindinės tikslinės grupės, kurių padėtį ketinama gerinti: neįgalieji, socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys, mažiau galimybių turintis jaunimas, bedarbiai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys, praradę ar neturintys profesinio pasirengimo, iš įkalinimo įstaigų grįžę asmenys, iš tėvystės atostogų grįžę tėvai, sunkiomis ligomis segantys asmenys. Taip pat visose veiklose lygiateisiškai galės dalyvauti migrantai ir karo pabėgėliai.

Tikslas nukreiptas į analizėje išskirtų silpnųjų sprendimą, pasinaudojant stiprybėmis ir galimybėmis bei švelninant grėsmes. Atsižvelgiant į suformuluotą SSGG, galima išskirti šiuos pagrindinius Jonavos gyventojų **poreikius, kuriuos aprėpia tikslas:**

- 1) Socialinių paslaugų plėtra ir socialinės įtraukties stiprinimas (2, 3, 4 silpnybė, 1 grėsmė);
- 2) Socialinio verslo plėtra, sprendžiant soc. atskirties problemas (2 stiprybė, 1 galimybė);
- 3) Aktyvesnis gyventojų dalyvavimas darbo rinkoje (1, 4 silpnybė, 2 grėsmė);
- 4) Bendruomenės verslumo gebėjimų skatinimas (1 stiprybė, 2 galimybė).

Siekiant atliepti Jonavos miesto gyventojų poreikius, bus plėtojamas socialinių paslaugų prieinamumas, stiprinamos nevyriausybines organizacijos, bendruomenės verslumo įgūdžiai bei gyventojų darbinės kompetencijos, skatinama gyventojų įtrauktis ir kuriamas socialinis verslas, užtikrinantis naujų darbo vietų sukūrimą, Tokiu būdu siekiama užtikrinti gyventojų socioekominės padėties gerėjimą.

Tikslas atitinka 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos uždavinius: 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ bei 4.9 uždavinį „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas“.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA

1. Tikslo alternatyva. „**Gerinti Jonavos miesto gyventojų socioekonominę padėtį skatinant aktyvią bendruomenės įtrauktį, gyventojų užimtumą bei verslumą ir teikiant socialines paslaugas**“. Ši alternatyva **pasirinkta**, nes yra aiškiai nurodoma, kokios veiklos kryptys bus apimamos, t.y. tarpusavyje sąveikaujančios veiklos kryptys: skatinama aktyvi bendruomenės įtrauktis, gyventojų užimtumas bei verslumą ir socialinių paslaugų teikimas. Gerinant socioekonominę padėtį, siekiama sudaryti galimybes ne tik įsidarbinti, bet ir kurti darbo vietas –

TIKSLO 2 ALTERNATYVA

2. Tikslo alternatyva. „**Skatinti Jonavos miesto gyventojų socialinės ir ekonominės padėties gerėjimą**“. Ši alternatyva **atmesta**, nes iš tikslo nėra aišku, kas bus daroma, siekiant jo įgyvendinimo, kokias veiklos kryptis apima.

pradėti ar plėtoti verslą. Gerėjant gyventojų ekonominei situacijai mažės ir jų socialinė atskirtis.	
--	--

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023)	Siekiamą reikšmė (2029)
1.	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	0	3

1.1. UŽDAVINYS – Plėtoti Jonavos mieste teikiamas socialines paslaugas ir stiprinti socialinę įtrauktį bendruomenėje

Šiuo uždaviniu siekiama sumažinti SSGG analizėje įvardytas 2, 3, 4 silpnybės, 1 grėsmę bei pasinaudoti 2 stiprybe, 1 galimybe.

Uždaviniu siekiama plėtoti socialinių paslaugų teikimą bei stiprinti socialinę įtrauktį šioms tikslinėms grupėms: neįgalūs asmenys ir jų šeimos nariai (globėjai, rūpintojai); socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai; mažiau galimybių turintis jaunimas.

Įgyvendinant šį uždavinį tikimasi, jog bus įgyvendinti nemažiau kaip 8 (iš jų 1 – socialinio verslo) BIVP projektai. Numatomas tikslinių grupių dalyvių skaičius - 255.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0							8
2.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	0							255
3.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	0							3
4.	Socialinio verslo subjektai, įgyvendinus bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai	0							1

5.	Paramą gavusios įmonės, iš kurių labai mažos, mažos, vidutinės ir didelės įmonės	0							1
7.	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant bendruomenės inicijuotas vietos plėtros strategijas	0							10

1.1. UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1. UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
1 Uždavinio alternatyva. „ Plėtoti Jonavos mieste teikiamas socialines paslaugas ir stiprinti socialinę įtrauktį bendruomenėje “. Ši alternatyva pasirinkta , suteikia galimybę įgyvendinti įvairius gyventojų poreikius atitinkančius projektus, kurių metu bus teikiamos socialinės paslaugos. Be to, svarbus aspektas yra tai, jog bus skiriamas dėmesys socialinės įtraukties stiprinimui bendruomenėje, stiprinami socialiniai ryšiai, tokiu būdu bus mažinama socialinė gyventojų atskirtis.	2 uždavinio alternatyva " Plėtoti Jonavos mieste teikiamas socialines paslaugas ". Ši alternatyva atmesta , kadangi būtų plėtojamas tik socialinių paslaugų teikimas gyventojams, bet nebūtų skiriamas dėmesys socialinės įtraukties stiprinimui bendruomenėje.

1.2. UŽDAVINYS – Gerinti gyventojų ekonominę situaciją įgyvendinant veiklas, skatinančias gyventojų verslumą ir reintegraciją į darbo rinką
Šiuo uždaviniu siekiama sumažinti SSGG analizėje įvardytas: 1,4 silpnybę, 2 grėsmę bei pasinaudoti 1 stiprybe, 2 galimybe.
Uždaviniu siekiama skatinti gyventojų verslumą (konsultacijos, mokymai, dirbtuvės) ir reintegraciją į darbo rinką (darbinių, socialinių įgūdžių suteikimas, motyvavimas ir pan.) šioms tikslinėms grupėms: socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys, asmenys; mažiau galimybių turintis jaunimas.
Įgyvendinant šį uždavinį tikimasi, jog bus įgyvendinta nemažiau kaip 3 BIVP projektai. Numatomas tikslinių grupių dalyvių skaičius - 105.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiamą reikšmė
1.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes).	0							105
2.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba)	0							3

kurie įgyvendinti kartu su partneriu									
--------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>1 Alternatyva "Gerinti gyventojų ekonominę situaciją įgyvendinant veiklas, skatinančias gyventojų verslumą ir reintegraciją į darbo rinką". Ši alternatyva pasirinkta, nes apibrėžia numatomas kryptis, kuriomis bus gerinama gyventojų ekonominė situacija. Uždavinys suformuluotas atsižvelgiant į analizėje išryškintą gyventojų verslumo potencialą bei iššūkius darbo rinkoje bei aukštą nedarbą. Uždaviniu siekiama net tik įgyvendinti įvairias veiklas, skatinančias gyventojų verslumą, bet padėti gyventojams reintegruoti į darbo rinką, tokiu būdu pagerinant savo ekonominę situaciją.</p>	<p>2 Alternatyva <i>"Didinti Jonavos gyventojų verslumą"</i> ši alternatyva gyventoms suteiktų daugiau verslumo įgūdžių ir žinių, tačiau nenumato jų integravimo į darbo rinką, todėl ši alternatyva atmesta.</p>
--	--

BENDRUOMENĖS DALYVAVIMAS

Siekiant išsiaiškinti Jonavos miesto gyventojų ir organizacijų poreikius, rengiant VPS, buvo organizuojami susitikimai – konsultacijos bei VPS pristatymai/diskusijos su gyvenamosios vietovės bendruomene, nevyriausybinėmis organizacijomis, įmonėmis, kitomis institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis:

1. 2023 m. liepos 12 d.
2. 2023 m. **lapkričio 27 d.** vietos plėtros strategijos pristatymas.

Siekiant tinkamai identifikuoti Jonavos miesto VVG teritorijoje veikiančių organizacijų, vietos gyventojų poreikius ir problemas bei parengti 2023-2027 m laikotarpio vietos plėtros strategiją, buvo kvistos organizacijos ir gyventojai įsitraukti į vietos plėtros strategijos rengimą bei dalyvauti anketinėje apklausoje.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

Jonavos vietos veiklos grupė siekdama užtikrinti, jog VPS įgyvendinimo procedūra bus skaidri, nepažeidžianti lygių teisių ir nediskriminuojanti, VPS įgyvendinimo metu vadovausis šiuos principus užtikrinančia VPS valdymo, stebėsenos ir vertinimo tvarka bei Jonavos vietos veiklos grupės įstatais.

Už VPS įgyvendinimą, stebėseną ir koordinavimą atsakingi miesto VVG organai

Už strategijos administravimą yra atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės pirmininkas; strategijos administravimą koordinuoja ir įgyvendina įdarbintas (-i) darbuotojas (ai).

Nediskriminuojančius ir skaidrius BĮVP projektų atrankos kriterijus ir BĮVP projektų atrankos procedūras parengia Jonavos vietos veiklos grupė su pirmininku. Šią veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai). Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė, parengia ir patvirtina vidaus tvarkos aprašą, reglamentuojantį atrankos procedūras.

Už BĮVP projektų, kurie atitinka BĮVP strategijos tikslus ir uždavinius, atranką yra atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės pirmininkas. Veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).

Už prioritetų suteikimą BĮVP projektams, pagal jų indėlį į VPS atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė. Veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).

Už BĮVP projektų priėmimą ir vertinimą yra atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė. BĮVP projektus priima įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai), vertina – ekspertai.

Už BĮVP projektų atrinkimą ir paramos sumos nustatymą yra atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė ir pirmininkas.

Už kvietimo teikti BĮVP projektinių pasiūlymų parengimą ir paskelbimą yra atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės pirmininkas. Veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).

Už siūlomų finansuoti BĮVP projektų sąrašo sudarymą ir tvirtinimą atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė.

Už metinės ir galutinės ataskaitos rengimą yra atsakingas Jonavos miesto pirmininkas. Veiklą tiesiogiai įvyko įdarbintas (-i) darbuotojas (-i). Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus organas, jeigu šią teisę jam yra suteikęs visuotinis susirinkimas, patvirtina ataskaitas.

Už BĮVP strategijos užtikrinimą ir BĮVP projektų įgyvendinimą yra atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė ir pirmininkas.

Už BĮVP strategijos vykdymą ir BĮVP projektų įgyvendinimo stebėseną yra atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė ir pirmininkas.

Už Jonavos vietos veiklos grupės sudėties, sprendimų, BĮVP projektų atrankos kriterijų, BĮVP projektų atrankos procedūrų ir įgyvendinamų BĮVP projektų viešinimą atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės pirmininkas.

Už pareiškėjų ir projektų vykdytojų mokymą atsakingas Jonavos vietos veiklos grupės pirmininkas.

Už BĮVP strategijų rengimo ir atrankos taisyklių, nurodytų Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimų nepažeidimą yra atsakingi ekspertai, įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai), Jonavos vietos veiklos grupės pirmininkas ir Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo procedūra, nustatanti, kaip bus atrenkami veiksmai ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai

VPS įgyvendinimo metu Jonavos VVG užtikrina 2022 m. spalio 28 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-672 „Dėl vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių patvirtinimo“ 4.5. papunktyje nurodytų principų įgyvendinimą: **1. partnerystės ir atvirumo** – įvairioms socialinėms grupėms suteikiamos vienodos galimybės dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją, siekiama į juridinio asmens veiklą įtraukti naujų narių (bendruomeninių ir (ar) kitų nevyriausybinių organizacijų, asocijuotų verslo struktūrų ir (ar) įmonių, kitų savivaldybės institucijų); **2. lyčių lygybės** – juridinio asmens nariai ir (arba) jo kolegialaus valdymo organo nariai yra ir moterys, ir vyrai ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų **3. nediskriminavimo** – juridinio asmens kolegialaus valdymo organo sudarymo principai, juridinio asmens sprendimų priėmimo tvarka ir kitos šio juridinio asmens įstatų nuostatos užtikrina, kad juridiniam asmeniui vykdant savo veiklą bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius; juridinio asmens įstatų nuostatos leidžia juridinio asmens veikloje aktyviai dalyvauti asmenims su negalia, vyresnio amžiaus žmonėms, jaunimui bei kitiems asmenims, turintiems mažesnes funkcines galimybes arba dėl socialinių priežasčių mažiau įtrauktiems į jiems aktualių sprendimų priėmimą (pvz., nustatyta rašytinė sprendimų priėmimo procedūra, išankstinės konsultacijos dėl juridinio asmens priimamų sprendimų informacinėmis ir ryšio technologijomis ir kt.); **4. jaunimo dalyvavimo** – bent vienas kolegialaus valdymo organo narys yra jaunesnis negu 29 metų (įskaitytinai) ir (arba) yra deleguotas jaunimo ar su jaunimu dirbančios organizacijos arba deleguotas savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos.

VPS įgyvendinimas ir BĮVP projektų atranka bus organizuojami vadovaujantis Vidaus reikalų ministerijos patvirtintais teisės aktais ir VVG patvirtintu BĮVP projektų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašu.

Jonavos vietos veiklos grupė atsižvelgdama į veiksmai planą, nustatytu terminu (atsižvelgiant, kad būtų užtikrinama ne lėtesnė nei dokumentuose nustatyta Jonavos VPS uždavinių ir veiksmai įgyvendinimo sparta) skelbia projektinių pasiūlymų atrankos konkursą. Kvietimas

parengiamas pagal veiksmų plano uždavinius ir veiksmus bei strategijai paskirtą finansavimą. Kvietimas projektiniams pasiūlymams teikti turi būti skelbiamas lietuvių kalba ir turi būti patalpintas Jonavos rajono savivaldybės internetiniame tinklapyje. Kvietimas atrankai gali būti skelbiamas papildomai kitais būdais (kituose internetiniuose tinklapiuose, leidiniuose, išsiuntinėjant kvietimus galimiems pareiškėjams (tokiu atveju, siekiant konkurencingumo užtikrinimo, kvietimas taip pat privalo būti patalpintas viešoje erdvėje), dalinantis informacija su kitomis organizacijomis ir pan.) siekiant efektyviau informuoti galimus pareiškėjus. Informacija apie kvietimą atrankai yra vieša ir prieinama visiems suinteresuotiems asmenims ir organizacijoms. Rengiant kvietimą projektiniame pasiūlymams laikomasi nustatytų sąlygų. Kvietime turi būti nurodytos projektinių pasiūlymų pateikimo sąlygos:

- vietos projektinių pasiūlymų teikimo laikotarpis (ne mažiau kaip 30 kalendorinių dienų),
- planuojama skirti lėšų BĮVP projektams įgyvendinti suma (nustatoma pagal veiksmų planą),
- atsakingi asmenys už kvietimą, nurodytas adresas, kuriuo turi būti pristatyti projektiniai pasiūlymai, kontaktinis asmuo gauti papildomai informacijai dėl projekcinio pasiūlymo teikimo.
- uždavinys ir jo konkretūs veiksmai, kuriems teikiamas projektinis pasiūlymas
- minimalios siektinų stebėsenos rodiklių reikšmės
- galimi pareiškėjai ir partneriai

Paskelbus kvietimą projektiniams pasiūlymams teikti, Jonavos vietos veiklos grupė ne vėliau kaip per 10 dienų surengia mokymus BĮVP projektų rengėjams. Gauti projektiniai pasiūlymai atrenkami skaidriai, nediskriminuojančiai, išvengiant interesų konflikto ir užtikrinant konkurencingumą. Projektinius pasiūlymus vertina Jonavos vietos veiklos grupės paskirti BĮVP projektų vertintojai, kurių grupę sudaro trys ekspertai: ekspertas, atstovaujantis bendruomenės ir (arba) nevyriausybinį sektorių, vienas – vietos valdžios sektorių, vienas – verslo sektorių. Ekspertų atrankos principai, projektinių pasiūlymų vertinimo kriterijai ir projektų įgyvendinimo stebėsenos tvarka nurodoma VVG patvirtintame BIVP projektų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos apraše, kuriame nustatyta tvarka privalo užtikrinti, jog atrinkti projektai atitinka šiuos kriterijus:

- BĮVP projektas atitinka VPS uždavinį ir veiksmus.
- BĮVP projektas nepažeidžia VPS strategijų rengimo ir atrankos taisyklėse nustatytų principų: partnerystės ir atvirumo, lyčių lygybės, nediskriminavimo, jaunimo dalyvavimo.
- BĮVP projektas įgyvendinamas Jonavos vietos veiklos grupės veiklos teritorijoje.
- Pagrįsta, kaip bus užtikrintas BĮVP projekto tęstinumas.
- Pagrįsta, kad BĮVP projektas, be jam įgyvendinti skirtų lėšų, negalėtų būti įgyvendintas tokios apimties, per tokį pat laikotarpį ir tokios pat kokybės.
- Pagrįsta, kad BĮVP projekto rezultatai bus prieinami bendruomenei.
- Pagrįsta, kad, įgyvendinus BĮVP projektą, galutiniai naudos gavėjai bus Jonavos gyventojai, priklausantys vienai ar daugiau iš VPS apibrėžtų tikslinių grupių.
- BĮVP projektiniame pasiūlyme numatytos tinkamos finansuoti BĮVP projekto išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir Europos Sąjungos fondų.
- BĮVP projekto naudos ir rezultatų pagrįstumas (ar prisideda prie Jonavos VPS numatytų rodiklių pasiekimo; ar BĮVP projekto nauda atitinka sąnaudas, kurių reikia planuojamiems BĮVP projekto rezultatams pasiekti).

- BĮVP projekto veiksmų pagrįstumas, išdėstymas laike, atsakomybės už BĮVP projekto įgyvendinimą pasiskirstymas, pajėgumas įgyvendinti BĮVP projektą;
- BĮVP projektas siekia įtraukti atitinkamą skaičių dalyvių.
- Projekto sąmatos pagrįstumas ir realumas.
- Įgyvendinant BĮVP projektą, naudojami novatoriški veiklos metodai.

BĮVP projektų vertintojai rengia ir pateikia projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas Jonavos vietos veiklos grupės valdymo organui (Jonavos vietos veiklos grupės narių visuotiniam susirinkimui arba kolegialiam valdymo organui).

VPS stebėsenos tvarka

Jonavos vietos veiklos grupė pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad stebėseną būtų vykdoma, pagal šioje strategijos dalyje įvardintą tvarką. Stebėseną atliekama siekiant laiku identifikuoti ir išspręsti BĮVP projektų problemas, keliančias riziką VPS iškeltų rodiklių pasiekimui.

Stebėsenos pagrindą sudaro kiekvienais metais rengiamos ataskaitos, kurių turinys vertinamas pagal pasiektus rodiklius. Į stebėsenos procesą yra įtraukiama ne tik vietos veiklos grupė, bet ir projektų vykdytojai. Jonavos vietos veiklos grupės projektų vykdytojai renka informaciją, reikalingą VPS įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui, ją apdoroja, susistemina ir pateikia VVG.

Informacija yra pateikiama pagal Jonavos vietos veiklos grupės pirmininko parengtą ir nustatytą formą, kurioje aiškiai pateikiamos reikalaujamos informacijos turinys. Už ataskaitų parengimą atsakingas VVG darbuotojas kartą metuose rengia metinę, o baigus įgyvendinti VPS, galutinę ataskaitą apie VPS vykdymą ir jos rezultatus. Metinė/galutinė ataskaita yra tvirtinama Jonavos vietos veiklos grupės visuotinio narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę ir teikia Vidaus reikalų ministerijai jos nustatyta tvarka.

VPS keitimo iniciavimas ir tvarka

Jonavos VVG turi teisę inicijuoti (iniciatyvos teisę turės nariai, darbuotojai, kolegialaus valdymo organo nariai, pirmininkas) BĮVP strategijos keitimą. VPS pakeitimai turi būti tvirtinami visuotiniame Jonavos vietos veiklos grupės narių susirinkime arba kolegialiaame valdymo organe, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Patvirtintos Jonavos miesto BĮVP strategijos pakeitimai turi būti raštu suderinti su Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerija.

Jonavos vietos veiklos grupė inicijuoja BĮVP strategijos pakeitimus esant šioms sąlygoms:

1. Būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių BĮVP strategijų įgyvendinimą, pakeitimų.
2. Būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp BĮVP strategijos uždavinių ir veiksmų.
3. Būtina patikslinti BĮVP strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti BĮVP strategijoje numatytus rodiklius.
4. Kitais atvejais, kai pakeitimai yra būtini.

VPS keitimo procedūra:

1. Gavus pasiūlymą keisti VPS, atsakingas darbuotojas įvertina, ar keitimas yra galimas, atsižvelgiant į teisės aktus.
2. Pasiūlymas keisti VPS svarstomas visuotiniame VVG narių susirinkime arba kolegialiaame valdymo organe, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.
3. Priėmus sprendimą keisti VPS, pakeitimai teikiami Vidaus reikalų ministerijai, teisės aktų nustatyta tvarka.

JONAVOS MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS 2023–2029 M. FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - Gerinti Jonavos miesto gyventojų socioekonominę padėtį skatinant aktyvią bendruomenės įtrauktį, gyventojų užimtumą bei verslumą ir teikiant socialines paslaugas

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2024-2029 m.
Europos socialinis fondas +	108620,11	186349,21	165684,22	159273,69	23322,77	0,00	643250,00
Europos regioninės plėtros fondas	0,00	160000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160000,00
LR valstybės biudžetas	19168,25	61120,45	29238,39	28107,12	4115,78	0,00	141750,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	11112,03	35432,14	16949,79	16293,98	2385,96	0,00	82173,91
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso tikslui:	138900,40	442901,80	211872,41	203674,79	29824,52	0,00	1027173,91

1.1 UŽDAVINYS - Plėtoti Jonavos mieste teikiamas socialines paslaugas ir stiprinti socialinę įtrauktį

Europos socialinis fondas +	108620,11	103736,85	112957,64	108438,20	0,00	0,00	433752,80
Europos regioninės plėtros fondas	0,00	160000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160000,00
LR valstybės biudžetas	19168,25	46541,80	19933,70	19136,15	0,00	0,00	104779,91
Savivaldybės biudžeto lėšos	11112,03	26980,75	11555,77	11093,42	0,00	0,00	60741,97
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso uždaviniui:	138900,40	337259,40	144447,11	138667,77	0,00	0,00	554671,10

1.1.1. Veiksmas. Gyventojų poreikius atitinkančių socialinių paslaugų užtikrinimas plėtojant esamas ir kuriant naujas (numatomas projektų skaičius - 4, dalyvių skaičius - 135. Veiksmo įgyvendinimo pradžia 2024 m., pabaiga - 2027 m.)	Pareiškėjai: viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra VPS įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančioje teritorijoje. Atrankos būdas - konkursas	Europos socialinis fondas +	61574,30	39583,48	63773,38	54977,06	0,00	0,00	219908,22
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	10866,05	6985,32	11254,13	9701,83	0,00	0,00	38807,33
		Savivaldybės biudžeto lėšos	6299,16	4049,46	6524,13	5624,25	0,00	0,00	22497,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	78739,52	50618,26	81551,64	70303,14	0,00	0,00	281212,56
1.1.2. Veiksmas. Bendruomenės inicijuojamų socialinių veiklų vykdymas stiprinant socialinius ryšius (numatomas projektų skaičius - 3, dalyvių skaičius - 120. Veiksmo įgyvendinimo	Pareiškėjai: viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra VPS įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančioje teritorijoje.	Europos socialinis fondas +	47045,81	64153,37	49184,25	53461,15	0,00	0,00	213844,58
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	8302,20	11321,18	8679,57	9434,32	0,00	0,00	37737,28
		Savivaldybės biudžeto lėšos	4812,87	6563,01	5031,64	5469,17	0,00	0,00	21876,68
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	60160,88	82037,56	62895,46	68364,64	0,00	0,00	273458,54

pradžiai 2024 m., pabaiga - 2027 m.)	Atrankos būdas - konkursas								
1.2.3. Veiksmas. Socialinio verslo plėtra (numatomas projektų skaičius - 1, sukurtų darbo vietų skaičius - 3. Veiksmo įgyvendinimo pradžia 2025 m., pabaiga - 2027 m.)	Pareiškėjai: viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra VPS įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančioje teritorijoje. Atrankos būdas - konkursas	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	160000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160000,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	28235,29	0,00	0,00	0,00	0,00	28235,29
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	16368,29	0,00	0,00	0,00	0,00	16368,29
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	204603,58	0,00	0,00	0,00	0,00	204603,58

1.2 UŽDAVINYS - Skatinti gyventojų užimtumą, įgyvendinant veiklas, suteikiančias gyventojams reikalingus darbinus ir socialinius įgūdžius bei plėtojant socialinį verslą

Europos socialinis fondas +	0,00	82612,35	52726,58	50835,49	23322,77	0,00	209497,20
Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	0,00	14578,65	9304,69	8970,97	4115,78	0,00	36970,09
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	8451,39	5394,02	5200,56	2385,96	0,00	21431,94
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

		Iš viso uždaviniui:	0,00	105642,40	67425,30	65007,02	29824,52	0,00	267899,23	
1.2.1. Veiksmas. Darbinių įgūdžių netekusių asmenų reintegracija į darbo rinką (numatomas projektų skaičius - 2, dalyvių skaičius - 65. Veiksmo įgyvendinimo pradžia 2025 m., pabaiga - 2028 m.)	Pareiškėjai: viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra VPS įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančioje teritorijoje. Atrankos būdas - konkursas	Europos socialinis fondas +	0,00	46274,52	27290,10	30849,68	14238,31	0,00	118652,62	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	8166,09	4815,90	5444,06	2512,64	0,00	20938,70	
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	4733,97	2791,83	3155,98	1456,61	0,00	12138,38	
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Iš viso veiksmui:	0,00	59174,58	34897,83	39449,72	18207,56	0,00	151729,70	
1.2.2. Veiksmas. Bendruomenės narių verslumo skatinimo iniciatyvų įgyvendinimas (informavimas, konsultavimas, mokymai, kūrybinės dirbtuvės didinti gebėjimus) (numatomas projektų skaičius - 1, dalyvių	Pareiškėjai: viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra VPS įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančioje teritorijoje. Atrankos būdas - konkursas	Europos socialinis fondas +	0,00	36337,83	25436,48	19985,81	9084,46	0,00	90844,58	
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	6412,56	4488,79	3526,91	1603,14	0,00	16031,40	
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	3717,43	2602,20	2044,58	929,36	0,00	9293,56	
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Iš viso veiksmui:	0,00	46467,81	32527,47	25557,30	11616,95	0,00	116169,53	

skaičius - 40.
Veiksmo
įgyvendinimo
pradžiai 2025 m.,
pabaigai - 2028
m.)

--	--	--	--	--	--	--	--

Lėšos strategijos įgyvendinimui	iš viso:	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	643250,00	108,620,11	186,349,21	165,684,22	159,273,69	23,322,77	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	160000,00	0,00	160,000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	141750,00	19,168,25	61,120,45	29,238,39	28,107,12	4,115,78	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	82173,91	11,112,03	35,432,14	16,949,79	16,293,98	2,385,96	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lėšos strategijos administravimui	iš viso:	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	128650,00	19551,62	33542,86	29823,16	28669,26	4198,10	12865,00
Europos regioninės plėtros fondas	32000,00	0,00	28800,00	0,00	0,00	0,00	3200,00
LR valstybės biudžetas	28350,00	3450,29	11001,68	5262,91	5059,28	740,84	2835,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-----------------	------	------	------	------	------	------	------

Iš viso vietos plėtros strategijai (su administravimu):	1216173,91
Europos socialinis fondas +	771900,00
Europos regioninės plėtros fondas	192000,00
LR valstybės biudžetas	170100,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	82173,91
Privačios lėšos	0,00